

RODITELJI = TRENERI FAIR PLAYA U NOVIM MEDIJIMA

Bez obzira na Vaša iskustva i stavove, djeca i mladi neizbježno dolaze u dodir s računalnom i komunikacijskom tehnologijom. Poticanje informatičke pismenosti dio je školskoga programa. Važno je znati da će se Vaša djeca neizbježno koristiti informatičkom tehnologijom te da je teško, pa i štetno za njihov razvoj, zabraniti im uporabu mobitela, računala i interneta. Napisali smo letak za djecu i mlade u kojem smo im približili pojam elektroničkoga zlostavljanja i ponašanja koja taj pojam uključuje te ponudili savjete kako prepoznati opasnosti i rizike i kako se sigurno koristiti modernom tehnologijom. Svakako ga pročitajte!

Ovim letkom želimo istaknuti ono što je Vama, kao roditeljima, važno znati.

Ako doznate da je Vaše dijete bilo izloženo nasilju putem mobitela i interneta, trebate poduzeti ove mjere:

- poučite dijete da ne odgovara na nasilne, prijeteće ili na bilo kakve sumnjive sms ili e-mail poruke i pozive na mobitel;
- ne brišite takve poruke ili slike jer jednom mogu poslužiti kao dokaz;
- kontaktirajte pružatelja internetskih usluga (eng. internet providera) i prijavite primitak takve poruke;
- kontaktirajte školu i obavijestite ih o neprihvatljivu ponašanju/zlostavljanju ili eventualnim promjenama raspoloženja i ponašanja kod svoga djeteta;
- kontaktirajte policiju ako poruke putem mobitela i interneta sadržavaju prijetnje nasiljem, uhođenje, napastovanje, dječju pornografiju i sl. ili kada prethodni koraci nisu dali rezultata;
- ako Vam je poznat identitet počinitelja, broj ili e-mail adresa s koje su uznemirujuće i zlonamjerne poruke poslane, svakako o tome obavijestite policiju, mobilne operatore, pružatelje internetskih usluga, školu itd.

www.prekinilanac.org

I još pokoji savjet...

Obratite pozornost i budite svjesni pokazuje li Vaše dijete uznemirenost nakon dobivena poziva mobitelom ili nakon vremena provedena na internetu. Obratite pozornost na djetetove komentare ili promjene u odnosima s prijateljima. Moguće je da će biti tajnovito, nevoljko govoriti o svojim on-line aktivnostima i korištenju mobitelom.

Razgovarajte s djecom i pokušajte razumjeti na koje se načine koriste internetom i mobitelom te za kakve im aktivnosti služe.

Poučite ih da ne prosljeđuju niti komentiraju sadržaje koji mogu nekoga povrijediti. Razgovarajte s djecom o tome kada treba, a kada ne treba čuvati tajnu pred roditeljima, upozorite ih da s nepoznatim osobama (uključujući i one koje poznaju samo putem sms poruka ili interneta) nije dobro dijeliti tajne. Također im recite da, ako se osjećaju neugodno ili zbunjeno zbog nečega što su doživjela, uvijek mogu razgovarati s Vama.

Naučite više o mobitelima, internetu i osnovnim pojmovima kojima se koristimo u virtualnome svijetu da biste mogli lakše razgovarati s djecom o njihovim aktivnostima i iskustvima, ali i razumjeti virtualni svijet u kojem djeca odrastaju, a koji je puno različitiji od onoga u kojem ste Vi odrastali.

Informirajte se i o programima koji filtriraju web stranice za koje ne želite da budu dostupne Vašem djetetu. Većina tih programa mogu se kupiti preko interneta, a neki su i besplatni. Neki internet preglednici (Internet Explorer) imaju ugrađene filtere koji se mogu uključiti kako ne bi dopuštali pristup stranicama određena sadržaja. Najčešće korišteni filteri su ContentProtect, CYBERSitter i NetNanny. Programi za filtriranje koristan su alat za roditelje kako bi mogli usmjeriti pažnju svoje djece na poučne i primjerene sadržaje umjesto nepoželjnih. Ni takvi programi, međutim, nisu savršeni te ih treba koristiti samo kao pomoćno sredstvo. Najbolji filter ipak su Vaša nazočnost, nadzor i podrška. Neki anti-virusni programi koji se mogu preuzeti s interneta, ima ih čak i besplatnih, sadrže i paket za filtriranje, primjerice program Punch, pa osobu koja Vam održava kućno računalo zamolite da ga instalira i pouči Vas kako ga koristiti.

Vaša djeca mogu znati o tehnologiji više od Vas, ali Vi znate više o životu. I u ovome području oni trebaju Vas da ih naučite sigurno hodati.

Svi zajedno možemo mobitele i internet učiniti sigurnijima i pridonijeti zaustavljanju elektroničkoga nasilja.

Policija, mobilni operateri i pružatelji internet usluga (eng. internet provideri) pomoći će da se zlostavljači pronađu.

Više informacija o elektroničkome zlostavljanju potražite na stranici www.prekinilanac.org, a ako Vam treba pomoć ili savjet o tome kako obraniti svoje dijete od ovakva načina zlostavljanja, **nazovite Hrabri telefon na 0800 0800 radnim danom od 9 do 18 sati.**